

me boizen. K slovenskem javnem zdravstvu bi morali pristopiti bolj interdisciplinarno, da bi vanj vključili več strokovnjakov tudi s področij družboslovja in humanistike.

Na deseti okrogli mizi 8. 4. 2014 smo se pogovarjali z urednicami, uredniki in člani uredniških odborov etnoloških in antropoloških revij. Na pogovoru so sodelovali: Borut Telban (*Anthropological Notebooks*), Anja Serec Hodžar (*Glasnik SED*), Jurij Fikfak (*Traditiones*), Nina Kozinc (*Časopis za kritiko znanosti*) in Ralf Čeplak (*Etnolog*). Pomemben del znanstvenega in strokovnega dela antropologinj in etnologov ter etnologinj in antropologov je objavljane znanstvenih in strokovnih člankov v periodičnih publikacijah. Z urednicami in uredniki petih znanstvenih revij, ki skrbijo za kakovost in razvoj etnologije in antropologije v Sloveniji, smo se pogovarjali o njihovem delu, o sestavi in vlogi uredniških odborov, o mednarodni vpetosti publikacij, o tematskih in teoretskih usmeritvah, o pomenu točkovanja (SICRIS) in o možnostih za objavljane študentskih prispevkov. Kot strokovno društvo, ki združuje etnologue in kulturne antropologe, smo z različnih strani prešli vprašanja, zakaj poklic etnologa in kulturnega antropologa oz. etnologinje in kulturne antropologinje ni uvrščen med poklice v *Razvidu samozaposlenih v kulturi* Ministrstva za kulturo, na katerem so navedeni vsi poklicni profili na področju kulture. V pogovorih smo tako spoznali različne možnosti zaposlitve in delovanja kolegov. Ker bo v

prihodnjih usmeritvah delovanja v kulturi vedno večji poudarek na projektne delu in s tem na samozaposlovanju, bi bila za slovensko kulturno politiko pridobitev, če bi med poklice v razvidu Ministrstva za kulturo uvrstili tudi poklic etnologa in kulturnega antropologa, saj ti že zdaj prispevajo znanje in delo k ohranjanju kulturne dediščine ter spodbujajo živo kulturno ustvarjalnost v raznih ustanovah. Poziv za uvrstitev poklica »etnolog in kulturni antropolog« med specializirane poklice na področju kulture smo med drugim poslali tudi na Ministrstvo za kulturo. Ker se zavzemamo za priznanje poklica in prihodnost naših kolegov, nameravamo tudi v prihodnosti nadaljevati s pogovori. Vljudno vabljeni na naša srečanja.

Literatura

GORUP, Meta in Janja Štefanič: Usoda antropologije – izumrtje ali preporod? Mednarodni simpozij o aplikativni antropologiji v Amsterdamu. *Glasnik SED* 54/1–2, 2014, 105–106.

Spletni viri

Spletni vir 1: Kula; <http://www.kula.si>.

Spletni vir 2: Facebook: Združenje Kula; <https://www.facebook.com/zdruzenje.kula?sk=wall>.

Spletni vir 3: Youtube: Kula – slovensko etnološko in antropološko združenje; <https://www.youtube.com/user/kulaorg>.

AKTIVNOSTI KOORDINATORJA VARSTVA ŽIVE KULTURNE DEDIŠČINE V LETU 2014

Minevajo štiri leta, odkar je Slovenski etnografski muzej prevzel naloge in obveznosti Koordinatorja varstva žive kulturne dediščine (v nadaljevanju Koordinator). V tem času je bilo na področju nesnovne kulturne dediščine Slovenije narejenih kar nekaj korakov pri identificiranju, dokumentiranju, preučevanju, vrednotenju in interpretiranju nesnovne kulturne dediščine na območju Republike Slovenije.

Člani Delovne skupine Koordinatorja so se do konca meseca septembra 2014 sestali na dveh sejah (12. 2. 2014 in 18. 6. 2014), na katerih so obravnavali novo prejete prijave (Vrbiške šjme, Bovški krafi, Cvetnosedeljske butarice, Izdelovanje drevaka, Mlinarstvo, Peka velikonočnih oblatov, Skodlarstvo, Tesarstvo, Ribniško suhorobarstvo, Izdelava jezerskega čolna - drevaka, Kopunjenje, Mojstrska delavnica Vevče) in pobude (Lajnanje, Ponikovske mačkare, Izdelovanje pisanih pastirskih palic). Koordinator je v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo RS letos *Register žive kulturne dediščine* (v nadaljevanju Register) dopolnil s petimi novimi enotami nesnovne kulturne dediščine. V Register so bile vpisane naslednje enote: Tradicionalno lončarstvo, Izdelovanje trničev in pisav, Vrbiške šeme, Zagoriške mačkare in Slamnkarstvo na Domžalskem. Ob tem je bilo evidentiranih osem nosilcev nesnovne kulturne dediščine. K že vpisanim enotam v *Registru* so bili dodani štirje novi nosilci, in

sicer k enotama Tradicionalno izdelovanje kranjskih klobas in Izdelovanje papirnatih rož. Do konca meseca septembra 2014 je bilo tako v *Register* skupno vpisanih 36 enot nesnovne kulturne dediščine in 75 nosilcev (Spletni vir 1).

Naslednji korak varovanja v Register že vpisanih enot nesnovne kulturne dediščine je razglasitev nesnovne kulturne dediščine za živo mojstrovino lokalnega ali državnega pomena. Akt o razglasitvi žive mojstrovine lokalnega pomena sprejme predstavniški organ lokalne skupnosti, akt o razglasitvi žive mojstrovine državnega pomena pa Vlada RS. Tako je 14. 2. 2014 v Tolminskem muzeju potekala javna obravnava predlogov Odlokov o razglasitvi Cerkljanske laufarije ter Drežniškega in Ravenskega pusta za živi mojstrovini državnega pomena. Vlada RS ju je razglasila za živi mojstrovini državnega pomena aprila 2014. Do konca septembra 2014 je bilo skupaj razglašanih pet živih mojstrovini državnega pomena (Škofjeloški pasijon, Tradicionalno izdelovanje kranjskih klobas, Izdelovanje ljubenskih potic, Cerkljanska laufarija, Drežniški in Ravenski pust).

V letu 2013 je bila oblikovana celostna grafična podoba Koordinatorja, s katero se predstavlja. Izdelan je bil tudi zaščitni znak Registra, ki smo ga v mesecu marcu 2014 dali za uporabo v Register evidentiranim nosilcem nesnovne kulturne dediščine. V prvi polovici leta 2014 se je za uporabo znaka odločilo 24 v

* Anja Jerin, univ. dipl. etnol. in kult. antropol., kustosinja dokumentalistka, Slovenski etnografski muzej, 1000 Ljubljana, Metelkova 2, anja.jerin@etno-muzej.si.

Javna obravnava predlogov Odlokov o razglasitvi Cerkljanske laufarije ter Drežniškega in Ravenskega pusta za živi mojstrovini državnega pomena. Foto: Anja Jerin, Tolmin, 14. 2. 2014.

Register vpisanih nosilcev, ki so znak aplicirali na svoje izdelke in tiskovine, s katerimi se predstavljajo. Prav tako smo evidentiranim nosilcem letos omogočili, da pridobijo potrdilo o vpisu v Register.

Informacije o aktivnostih na področju nesnovne kulturne dediščine in delovanju Koordinatorja so javnosti dostopne na slovenski in angleški spletni strani Koordinatorja (Spletni vir 2), ki jo redno dopolnjujemo z aktualnimi obvestili in novicami o nesnovni kulturni dediščini Slovenije. V prvi polovici leta smo na spletno stran Koordinatorja (pod zavihek Register žive kulturne dediščine) za boljše prepoznavnost posamičnih enot nesnovne kulturne dediščine dodali značilne video predstavitve. Na spletni strani si je mogoče ogledati videopredstavitve za naslednje enote: Tradicionalno lončarstvo, Godbeništvu, Priprava bohinskega mohanta, Otepanje v Bohinju, Izdelovanje ljubenskih potic, Izdelovanje klobukov iz kostanjevega listja, Drežniški in Ravenski pust, Obhodi kurentov in Obhodi pustnih oračev. Na spletni strani so zbrani tudi članki in publikacije o nesnovni kulturni dediščini, med katerimi je tudi zadnja izdana publikacija Koordinatorja v septembru 2014. Gre za dvojezično publikacijo z naslovom *Promocija nesnovne kulturne dediščine. Ob 10. obletnici Unescove Konvencije*, ki je izšla ob praznovanju lanske 10. obletnice Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine v Sloveniji. Sestavljajo jo nagovori z dogodka ob praznovanju, ki je potekalo septembra 2013 v Slovenskem etnografskem muzeju, ter članki slovenskih in tujih avtorjev o promociji nesnovne kulturne dediščine.

Med pomembnejše naloge Koordinatorja spada terensko delo, ki obsega navezovanje stikov z nosilci in dokumentiranje nesnovne kulturne dediščine in njenih nosilcev. Tako smo letos predstavniki Koordinatorja terensko delo opravljali v pustnem (škoromatija v Javorjah, Hrušici, Obrovu, šenčurski godlarji, zagoriške mačkare, vrbiške šeme) in velikonočnem času (cvetna nedelja na Ljubnem, velikonočne igre s pirhi v Trebnjem, Vuzemski ponedeljek v Metliki). Prav tako smo za potrebe Registra dokumentirali nosilce, ki so evidentirani v Registru (slamninarstvo, izdelovanje ljubenskih potic, izdelovanje papirnatih rož, lončarstvo).

Naslovnica publikacije *Promocija nesnovne kulturne dediščine. Ob 10. obletnici Unescove Konvencije*.

Vir: Arhiv Koordinatorja, SEM.

Predstavniki Koordinatorja se aktivno udeležujemo domačih¹ in mednarodnih² strokovnih srečanj ter dogodkov in prireditev, na katerih se predstavlja nesnovna kulturna dediščina.³

V sodelovanju s Slovensko nacionalno komisijo za Unesco je Koordinator na pobudo Regionalnega centra za varovanje nesnovne kulturne dediščine JV Evrope iz Sofije v maju 2014 razpisal risarski natečaj za slovenske otroke v starosti od 8 do 14 let. Tema natečaja je bila *Pravljica dežela legend, bajk, mitov in zgodb iz moje domovine*. Koordinator je prejel 11 risb, izmed katerih je komisija, sestavljena iz predstavnikov Koordinatorja in Slovenske nacionalne komisije za Unesco, izbrala tri risbe. Izbrana likovna dela so bila poslana v Regionalni center v Sofijo. Končni rezultati natečaja so objavljeni na spletni strani Koordinatorja (Spletni vir 3).

20. 2. 2014, Ptuj, *Srečanje kulturne dediščine Slovenije. Vloga kulturne dediščine v razvoju krajev in pokrajin*; 21. 3. 2014, FDV, projekt Innovating Heritage, *Dediščina in privatizacija. K skupni dediščini*; 4. 4. 2014, Cankarjev dom, *Slovensko pripovedništvo*; 8.–9. 4. 2014, Škofja Loka in Ribnica, *Kulturna dediščina kot generator turističnega razvoja regije*; 24. 4. 2014, Bovec, *Nesnovna kulturna dediščina kot poslovna priložnost*; 11. 6. 2014, Ljubljana, okrogla miza SED *Aktualno. Vidiki avtentičnosti pri ohranjanju dediščine*.
31. 3.–2. 4. 2014, Sofija, generalna skupščina Regionalnega centra za varovanje nesnovne kulturne dediščine JV Evrope; 15.–16. 5. 2014, Li-massol, Ciper, *Intangible Cultural Heritage and Education: Experiences, Good Practices, Lessons Learned*; 2.–4. 6. 2014, Pariz, 5. seja generalne skupščine držav članic Unesca; 31. 7.–3. 8. 2014, Talin, Estonija, *Collaboration, Intimacy & Revolution – Innovation and Continuity in an Interconnected World*; 20. 9. 2014, London, *Intangible Cultural Heritage in the UK: Promoting and Safeguarding our Diverse Living Cultures*.
15. 2. 2014, Kostanjevica na Krki, 160 let šelmarije; 19. 5. 2014, Hiša izročila, Dolenja vas, predstavitev projekta V istem čolnu – mladi čuvarji izročila; 20. 6. 2014, Idrija, *Festival idrijske čipke*; 14. 9. 2014, Ribnica, *Ribniški sejem*; 20. 9. 2014, Podgrad, razstava *Brkinski škoromati*.

Odprtje razstave Tradicionalno izdelovanje papirnatih rož.
Foto: Miha Špiček, Ljubljana, 25. 9. 2014.

Udeleženci mednarodne konference Dokumentiranje in predstavljanje nesnovne kulturne dediščine s filmom.
Foto: Anja Jerin, Ljubljana, 26. 9. 2014.

V palači Unesca v Parizu je bila 3. 6. 2014 odprta razstava *Slovanski karnevali*, ki jo je Forum slovanskih kultur postavil pod okriljem Unesca in v sodelovanju z dvanajstimi evropskimi državami. Na razstavi, ki potuje po sodelujočih državah, je predstavljena pustna dediščina slovanskih držav. Med predstavljenimi so tudi pustna praznovanja iz Slovenije, ki so vpisana v *Register* (Cerkljanska laufarija, Borovo gostuvanje, Drežniški in Ravenski pust, Obhodi pustnih oračev, Škoromatija, Obhodi kurentov, Šelmarija). Razstava bo med 27. 3. in 3. 5. 2015 na ogled v Slovenskem etnografskem muzeju.

Med pomembnejše naloge Koordinatorja sodi promocija nesnovne kulturne dediščine Slovenije; s tem skušamo v javnosti in med nosilci zbuditi interes za ohranjanje in prenašanje elementov nesnovne kulturne dediščine na mlajše generacije. V ta namen smo letos organizirali več dogodkov. Avgusta smo v sodelovanju s predstavniki Zveze društev igre pandolo Slovenije organizirali Turnir Slovenskega etnografskega muzeja, na katerem je bila obiskovalcem že drugič predstavljena igra pandolo, ki je bila v *Register* vpisana lani. Gre za tradicionalno istrsko igro, v kateri dvoje moštev tekmuje v osvajanju ozemlja. Turnir je potekal na ploščadi pred muzejem, kjer se je v igranju pomerilo šest ekip tekmovalcev s Primorskega, iz Pule in Ljubljane.

Letos so bili v sodelovanju Koordinatorja in nosilcev nesnovne kulturne dediščine, ki so evidentirani v Registru, organizirani prvi *Dnevi nesnovne kulturne dediščine v SEM*, ki so potekali med 25. in 27. 9. 2014 v prostorih upravne in razstavne hiše SEM. Prvi dan je Nena Židov na predstavitvi publikacij spregovorila o novo izdani publikaciji *Promocija nesnovne kulturne dediščine. Ob 10. obletnici Unescope Konvencije*, Lidija Nikočević je predstavila knjigo *Zvončari i njihovi odjeci*, Andreja Rihter pa je predstavila publikacijo *Slavic Carnivals*, ki jo je izdal Forum slovanskih kultur ob istoimenski razstavi pustne dediščine dvanajstih slovanskih držav. Na isti dan je potekalo tudi odprtje razstav *Tradicionalno izdelovanje papirnatih rož* in *Nesnovna kulturna dediščina Slovenije skozi fotografije* avtoric Anje Jerin in Nene Židov ter mednarodna konferenca *Dokumentiranje in predstavljanje nesnovne kulturne dediščine s filmom* v organizaciji predstavnice Koordinatorja Nadje Valentinčič Furlan,

kustosinje za etnografski film. Na konferenci so sodelovali strokovnjaki vizualne antropologije iz Nemčije (Beate Engelbrecht, Shina Erlewein), Hrvaške (Mirela Hrovatin, Tamara Nikolić Đerić), Madžarske (Janos Tari), Slovaške (Juraj Hamar) in Slovenije (Miha Peče, Nadja Valentinčič Furlan).⁴ Prvi *Dnevi nesnovne kulturne dediščine v SEM* so se končali v soboto, 27. 9. 2014, z delavnico izdelovanja papirnatih rož, ki jo je vodila Milena Zelenik, ena od nosilk te dediščine, ki je z enoto *Izdelovanje papirnatih rož*, evidentirana v *Registru*.

Spletni viri

Spletni vir 1: Seznam registriranih enot žive kulturne dediščine; http://www.mk.gov.si/si/storitve/razvidi_evidence_in_registri/register_zive_kulturne_dediscine/seznam_registriranih_enot_zive_kulturne_dediscine/, 16. 9. 2014.

Spletni vir 2: Koordinator varstva žive kulturne dediščine; <http://www.nesnovnadediscina.si>, 16. 9. 2014.

Spletni vir 3: Koordinator varstva žive kulturne dediščine: Podeljene nagrade na risarskem natečaju Regionalnega centra za varovanje nesnovne kulturne dediščine v JV Evropi na temo »Pravljčna dežela legend, bajk, mitov in zgodb iz moje domovine«; <http://www.nesnovnadediscina.si/sl/podeljene-nagrade-na-risarskem-natečaju-regionalnega-centra-za-varovanje-nesnovne-kulturne-dediscine>, 16. 10. 2014.

4 Podrobnejše poročilo o tem je objavljeno v tej številki *Glasnika SED*.